

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:262

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Prolympia i Östersund

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Ulnö AB
Lagergatan 14
856 33 SUNDSVALL

2007-09-27
1 (3)
Dnr 54-2007:262

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Prolympia i Östersund

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Prolympia i Östersund kommun. Besök gjordes i skolan den 15–16 februari 2007.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar områden som kunskaper, normer och värden, skolans stabilitet samt ledning och kvalitetsarbete. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna. Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 27 december 2007, ska Ulnö AB redovisa till Skolverket enheten i Umeå vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Prolympia når i huvudsak högre betygsresultat i jämförelse med såväl genomsnittet för grundskolorna i Östersunds kommun som med riksgenomsnittet. Skolan har dock något sämre resultat när det gäller elevernas genomsnittliga meritvärde. Skolverket bedömer att Prolympia har ett medvetet arbete för att stödja eleverna men utvärderingen av skolans stödinsatser bör förbättras.

2007-09-27

2 (3)

Dnr 54-2007:262

Betygsresultaten är relativt likvärdiga mellan olika ämnen och det är inget ämne som har anmärkningsvärt lågt resultat. Inspektionen visar dock att skolan behöver förbättra sin uppföljning och utvärdering av undervisningen inom de naturorienterande ämnena. Även elevernas tillgång till fungerande datorer bör förbättras.

Det är endast små skillnader i betygsresultat mellan pojkar respektive flickor, även i de ämnen som på riksnivå har stora skillnader, exempelvis idrott och hälsa samt hem- och konsumentkunskap. Inspektionen visar dock att vissa av skolans betygs-kriterier inte är förenliga med de nationella betygs-kriterierna vilket måste åtgärdas.

Prolympia har ett medvetet och aktivt värdegrundsarbete. Skolans idrotts-, hälso- och friluftslivsinriktning genomsyrar elevernas utbildning och skolan har ett mycket tydligt och medvetet hälsofrämjande arbete.

Följande områden inom Prolympias verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- I några ämnen bestäms elevernas betyg utifrån andra kriterier än de nationella mål och betygs-kriterier som har fastställts för ämnena (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 8 § grundskoleförordningen).
- Vid anställning av personal har inte alltid utdrag ur belastningsregistret lämnats (2 § lag om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolans uppföljning och utvärdering av undervisningen inom de naturorienterande ämnena bör förbättras.
- Skolan bör se över sina kursplaner så att de fullt ut garanterar eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar de som grundskolan ska förmedla.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör förbättras.
- Åtgärdsprogrammen för elever i behov av särskilt stöd bör förbättras.
- Tillgången till fungerande datorer bör förbättras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Jonas Hedström
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Sten Svanholm och Claes-Göran Aggebo samt enhetschef Elisabeth Ahlgren deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Östersunds kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Prolympia

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Bedömning	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Prolympia den 15–16 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 2004.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan, skolans kurator och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Prolympia har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Prolympia	Antal barn/elever
Grundskola	210

Skolverket godkände Prolympia i Östersunds kommun som en fristående grundskola för årskurserna 6–9 genom beslut (dnr 43-2003:344) den 21 januari 2004. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Huvudman för skolan är ULNO AB med organisationsnummer 556657-7705. Bolaget har sitt säte i Sundsvalls kommun. Enligt bolagsordningen från den 17 mars 2004 ska bolaget bedriva utbildning på grundskolenivå samt därmed för- enlig verksamhet.

Verksamheten vid Prolympia startade läsåret 2004/05 och omfattar årskurserna 6-9. Skolan hade vid inspektionsbesöket 210 elever fördelade på 10 klasser. De flesta eleverna är folkbokförda i Östersunds kommun men skolan har även elever från andra kommuner.

Skolan har en inriktning mot idrott, hälsa och friluftsliv. All personal ingår i samma arbetslag och varje ämne har en ansvarig lärare. Skolan ligger på Frösön och består av en huvudbyggnad där större delen av undervisningen bedrivs. Varje klass har ett hemklassrum som finns till förfogande hela skoldagen. Skolan har en stor samlingssal och grupprum till vart tredje hemklassrum. Prolympia har också tillgång till en idrottshall. I samma byggnad som idrottshallen åter eleverna skollunch och det finns även en undervisningslokal för de naturorienterande ämnena samt hem- och konsumentkunskap.

Bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Prolympia och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Ett grundläggande krav på fristående grundskolor är att de ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot utbildningen i grundskolan. De ska även svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning i det offentliga skolväsendet. Till värdegrunden hör att undervisningen ska vara saklig och allsidig. Prolympia följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) samt de nationella kursplanerna. Skolan har också utarbetat en lokal arbetsplan samt lokala kurs- och arbetsplaner för respektive ämne. I de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena finns en kursplan för respektive ämnesblock.

Kunskaper

Prolympia når i huvudsak högre betygsresultat i jämförelse med såväl genomsnittet för grundskolorna i Östersunds kommun som med riksgenomsnittet. Skolan har dock något sämre resultat när det gäller elevernas genomsnittliga meritvärde.

Tabell 1: Betygsresultat

	Skolan	Kommunen	Riket
	2006	2006	2006
Meritvärde	205,8	208,3	206,8
Andel (i procent) med betyg i minst 16 ämnen	90,7	82,9	76,0
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	95,3	92,5	89,5

Källa: Skolverkets statistik.

Betygsresultaten är relativt likvärdiga mellan olika ämnen och det är inget ämne som har anmärkningsvärt lågt resultat. Det är endast små skillnader i betygsresultat mellan pojkar respektive flickor, även i de ämnen som på riksnivå har stora skillnader, exempelvis idrott och hälsa samt hem- och konsumentkunskap. Skolan arbetar också medvetet och långsiktigt med jämställdhet och deltar bland annat i projektet ”Jämrum” som drivs av länsstyrelsen i Jämtlands län.

Det är svårt att göra statiska jämförelser av betygsresultaten över tid eftersom skolan endast utfärdat slutbetyg under två år, varav det var få elever det första läsåret. Skolan genomför de nationella ämnesproven i årskurs 9 med goda resultat för år 2006 i ämnena svenska och engelska. I matematik var det cirka 9 procent som inte nått målen.

Skolan lyckas väl med att följa och synliggöra elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin. Före samtalet får eleven och föräldrarna skriftliga frågor att besvara som förberedelse inför samtalet. Eleverna har en individuell utvecklingsplan men rektorn och personalen anser att dessa behöver utvecklas vidare. Inspektörerna delar denna bedömning. De utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av består till stora delar av olika målsättningar som eleven har angivit. Planerna kan visserligen sägas vara framåtsyftande men det saknas en konkret beskrivning av de insatser som skolan ansvarar för.

Prolympia har fått tillstånd att anordna provning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller inom det offentliga skolväsendet. När betyg sätts efter ett ämne eller ett ämnesblock har avslutas ska betyget enligt grundskoleförordningen bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt de nationella kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygskriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken.

Inspektörerna bedömer att skolan arbetar för att utveckla och säkerställa en likvärdig samt rättvis bedömning och betygssättning. Lärarna informerar eleverna om mål och betygskriterier. Skolan genomför de nationella ämnesproven i årskurs 9. I ämnena engelska och matematik överensstämmer resultaten på de nationella proven år 2006 mycket väl med det slutbetyg som eleverna sedan fick i respektive ämne. I ämnet svenska fick eleverna något bättre slutbetyg än vad proven indikerade.

Skolans lokala kurs- och arbetsplaner innehåller bearbetningar och konkretiseringar av mål samt beskrivningar av olika arbetsområden som behandlas i un-

dervisningen. I alla ämnen utom musik finns också betygskriterier angivna för betygssättningen i årskurs 9.

Inspektionen visar att vissa av skolans betygskriterier inte är förenliga med de nationella betygskriterierna. I vissa ämnen har tillägg gjorts till de nationella kriterierna. Exempelvis ska eleverna inte bara kunna beskriva och reflektera, som aktuell nationell kursplan föreskriver, utan de ska därutöver visa mycket goda färdigheter i att beskriva och reflektera. Det saknas också i något fall mål att uppnå och kriterier i förhållande till de nationella kraven. Några av skolans kriterier är också felaktiga eftersom kraven som ställs på eleverna för ett visst betyg inte har stöd i de nationella kursplanerna. Till exempel ska eleverna bidra till att konflikter löses inom gruppen för att få ett visst betyg, och elevernas förmåga att visa intresse för ett ämne eller arbetsområde utgör ett eget kriterium.

Eftersom lärarna följer de lokala kursplanerna och använder dessa vid betygssättningen leder det till att eleverna på skolan inte alltid kan sägas få en likvärdig bedömning och betygssättning. Skolan måste således se över och säkerställa att skolan alltid följer de nationella kursplanerna vid betygssättningen. Enligt intervjuer har skolan bearbetat och konkretiserat betygskriterierna i syfte att tydliggöra för eleverna vad som krävs för olika betyg. Enligt inspektörerna är detta också många gånger lämpligt. När läraren och eleverna bestämt vad som ska tas upp i ett ämne, kan betygskriterierna lokalt behöva tolkas och utvecklas på ett sådant sätt att det klargörs vilka kunskaper eleven ska ha utvecklat för att få ett visst betyg. För eleverna är det viktigt att veta vilka förutsättningar som gäller. Kriterierna får dock inte ändras på ett sätt som innebär att eleverna bedöms och får betyg utifrån andra kriterier än i det offentliga skolväsendet.

Skolans idrotts- hälso- och friluftslivsinriktning genomsyrar elevernas utbildning. Inspektionen visar att skolan har ett mycket tydligt och medvetet hälsofrämjande arbete. Genom skolan profil ges eleverna bra förutsättningar till motion och goda hälsovanor. Delar av verksamheten genomförs utomhus och eleverna når goda kunskaper om exempelvis friluftsliv, miljö och hälsa.

För att skapa mer kontinuitet för eleverna har skolan valt att arbeta i längre arbetspass. Skolan strävar efter att ämnesintegrera när det faller sig naturligt och har minst ett ämnesövergripande tema (schemabrytande) per termin. Enligt inspektörerna ges eleverna möjlighet att se helheten i utbildningen samtidigt som de utvecklar kunskaper i förhållande till kraven i de olika ämnena. Eleverna ges också goda valmöjligheter.

Vid intervjuer framkommer uppgifter om att eleverna i årskurs 9 har haft begränsad undervisning inom ämnena kemi och fysik. Undervisningen inom de naturorienterande ämnena har koncentrerats till ämnet biologi. Under skolans uppbyggnad har det inte alltid funnits tillgång till lokaler och utrustning som möjliggör att genomföra exempelvis kemiska experiment eller en undervisning som leder till att eleverna lär sig att genomföra mätningar, observationer och andra experiment. Enligt skolan är ovanstående inte ett generellt problem på skolan utan kopplat till särskilda omständigheter som gjort att kontinuiteten i undervisningen inom de naturorienterande ämnena blivit lidande. Efter inspektionstillfället kommer aktuella elever att ges kontinuerlig undervisning inom kemi och fysik. Enligt inspektörerna är det ändå viktigt att skolan, i sitt fortsatta kvalitetsarbete, följer upp och utvärderar sin undervisning inom de naturorien-

terande ämnena. Skolans lokala kursplaner i dessa ämnen är också på ämnes-blocksnivå varför det är viktigt att säkerställa att dessa även omfattar kraven i respektive ämnes nationella kursplan.

Vid en granskning av skolan egna kursplaner framkommer också att enstaka mål att sträva mot i de nationella kursplanerna inte har någon motsvarighet i skolans kursplaner. Eftersom undervisningen planeras och genomförs med de lokalt bearbetade kursplanerna som grund finns en risk för att utbildningen vid skolan inte alltid ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot utbildningen i den offentliga skolan. Ett exempel på mål som saknas är de strävansmål i ämnet svenska som avser språken i de nordiska grannländerna. Enligt inspektörerna behöver skolan se över och säkerställa att undervisningen alltid och i alla ämnen ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot utbildningen i den offentliga skolan.

Enligt inspektörerna har skolan ett medvetet arbete för att stödja eleverna. Varje elev har en handledare som löpande för en dialog med eleven och föräldrarna för att anpassa verksamheten efter önskemål och behov. Undervisningsmetoderna varierar för att hitta varje elevs sätt att lära. Undervisningen bedrivs i mindre grupper och ordinarie lektioner förstärks utifrån behov som framkommer i aktuella åtgärdsprogram. Skolan erbjuder också en lärarledd arbetsstuga utanför ordinarie schema. Det finns genom Östersunds kommuns elevhälso-team tillgång till skolhälsovård, kurator samt specialpedagoger. Vid behov genomförs pedagogiska kartläggningar avseende exempelvis läs- och skrivinlärning. Mot bakgrund av det som framkommer i intervjuer och skolans kvalitetsredovisning delar inspektörerna bedömningen av att uppföljningen och utvärderingen av skolans insatser för att stödja eleverna bör förbättras. I det sammanhanget är skolans tillgång till specialpedagogisk kompetens viktig och en av skolans lärare genomgår en sådan utbildning. Även skolans dokumentation av arbetet bör förbättras och åtgärdsprogrammen tydliggöras så att de konkret beskriver vilka åtgärder som skolan ansvarar för att genomföra.

Inspektionen visar att eleverna inte alltid har tillgång till fungerande datorer i undervisningen och som stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper. Detta har också fått till följd att elever i årskurs 9 vid enstaka tillfällen utfört skolarbete i hemmet under dagtid. Enligt inspektörerna bör skolan förbättra tillgången till datorer. Eftersom elever ibland har lämnat skolans lokaler för att genomföra skolarbete är det viktigt att poängtera att det är skolan som har ansvaret för tillsynen av eleverna under den tid som de deltar i skolpliktig utbildning.

Normer och värden

Skolan har ett medvetet och aktivt värdegrundsarbete. Värdegrunden genomsyrar det vardagliga arbetet och behandlas också särskilt under det skolan benämner livskunskap. Inspektörerna upplever att det finns en ömsesidig respekt mellan elever och personal. Skolan upplevs av samtliga intervjuade som en trygg miljö. Enligt skolans kvalitetsredovisning har frågor om trygghet höga betyg i de enkäter som genomförs. Skolan har en likabehandlingsplan som beskriver arbetet med att främja elevernas lika rättigheter och hur skolan förebygger och förhindrar trakasserier och annan kränkande behandling.

Inspektionen visar att lärandemiljön på skolan i de flesta fall kännetecknas av trivsel, trygghet och studiero. Det förekommer dock att lärandemiljön tidvis kan vara stökig och inte präglas av lugn och studiero. Enligt inspektörerna är det viktigt, även om det inte är ett generellt problem på skolan, att skolan arbetar för att förbättra detta. Arbetsro är en viktig förutsättning för elevernas möjlighet att tillägna sig de kunskaper och grundläggande värden som de behöver.

Ledning och kvalitetsarbete

Skolan har en heltidsanställd rektor som arbetat på skolan sedan den startade. Rektorn utför också viss undervisning inom bland annat matematik samt idrott och hälsa (motsvarande cirka 20 procent av tjänsten). Rektorn genomgår för närvarande rektorsutbildningen. Från och med vårterminen 2007 har skolan en biträdande rektor (25 procents tjänst) som också är undervisande lärare på skolan.

Inspektionen visar att skolledningen har ett stort engagemang för att utveckla verksamheten och är väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Enligt intervjuer är de korta och snabba beslutsvägarna inom skolan en styrka i verksamheten. Skolans rektor är nära verksamheten vilket leder till en god förståelse och en god kommunikation med lärare och elever.

Vid inspektionsbesöket pågår ett arbete med att ta fram en arbetsfördelning mellan rektorn och den biträdande rektorn. En formell arbetsfördelning är ännu inte fastställd. Enligt skolledningen utövar rektorn all myndighetsutövning. I intervjuer framkommer dock en viss osäkerhet bland personal och elever avseende arbetsfördelningen och vilka uppgifter som rektorn respektive den biträdande rektorn har ansvar för. Inspektörerna utgår från att ansvarsförhållandena tydliggörs så att rektorsfunktionen blir tydlig. Rektorn har en viktig roll i exempelvis arbetet med elever i behov av särskilt stöd och i skolans uppföljning och utvärdering av verksamheten och dess resultat. En tydlig rektorsfunktion är också viktig utifrån elevernas rättsäkerhet. Även en fristående skola vidtar åtgärder och fattar beslut som ställer krav på en identifierbar ansvarig person.

Skolan har upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning som innehåller en redovisning av skolans förutsättningar, verksamhet och resultat inom ett antal målområden. Inspektionen visar att skolan under de två första åren utarbetat en grund för sitt kvalitetsarbete som ger bra förutsättningar för ett utveckla arbetet vidare. I denna rapport finns områden som skolan behöver fortsätta att följa upp och utvärdera i sitt lokala kvalitetsarbete, exempelvis arbetet med elever i behov av särskilt stöd och undervisningen i de naturorienterande ämnena.

Enligt lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg ska den som erbjuds en anställning inom skolan lämna ett utdrag ur belastningsregistret. Vid inspektionen framkommer att sådana utdrag inte alltid har lämnats vid anställningar. Huvudmannen måste således se till att begära sådana utdrag och får inte anställa den som inte lämnar ett utdrag.

Skolans stabilitet

Skolverket har tagit del av huvudmannens senaste årsredovisning, budget samt elevprognos. Inspektörerna bedömer att såväl elevunderlaget som huvudmannens ekonomiska situation ger skolan stabilitet.

Brister som måste åtgärdas och områden i behov av förbättringsinsatser

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- I några ämnen bestäms elevernas betyg utifrån andra kriterier än de nationella mål och betygskriterier som har fastställts för ämnena (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 8 § grundskoleförordningen).
- Vid anställning av personal har inte alltid utdrag ur belastningsregistret lämnats (2 § lag om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans uppföljning och utvärdering av undervisningen inom de naturorienterade ämnena bör förbättras.
- Skolan bör se över sina kursplaner så att de fullt ut garanterar eleverna kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar de som grundskolan ska förmedla.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör förbättras.
- Åtgärdsprogrammen för elever i behov av särskilt stöd bör förbättras.
- Tillgången till fungerande datorer bör förbättras.

Datum	Ort
2007-09-27	Umeå

Jonas Hedström
Sten Svanholm